

Nove knjige

Tea KOLAR-JURKOVŠEK & Bogdan JURKOVŠEK, 2019: **Konodonti Slovenije**. Geološki zavod Slovenije, Ljubljana, 259 str.
(Conodonts of Slovenia. Geological Survey of Slovenia, Ljubljana, 259 p.)

Sredi pomladi leta 2019 je luč sveta ugledala zelo pomembna težko pričakovana znanstvena monografija z naslovom *Konodonti Slovenije* avtorjev Tee Kolar-Jurkovšek in Bogdana Jurkovška. Knjiga, ki sta jo oblikovala z vso skrbnostjo in strokovnostjo, predstavlja vrhunec njunega več deset let dolgega raziskovalnega dela. V njej se zrcali tisoče ur terenskega in laboratorijskega dela, izjemno poznavanje konodontov in geologije Slovenije ter nenazadnje tudi pritajen občutek, ki pride z desetletji izkušenj. Monografija je posvečena pregledu dosedanjih raziskav konodontov na območju Slovenije in njihovi stratigrafski uporabnosti. Čeprav so vključeni tudi rezultati drugih raziskovalcev, glavnino raziskav predstavlja jo podatki, ki sta jih tekom več desetletij zbirala avtorja sama.

Na začetku avtorja na kratko predstavita konodontne, njihov razvoj od kambrija do konca triasa in njihov pomen v geologiji. Sledi poglavje, ki je v celoti posvečeno pregledu pomembnejših paleogeografskih, klimatskih in evlucijskih dogodkov v paleozoiku in triasu. Za vsako od period je podana še biostratigrafska vrednost konodontov. Sledi pregled rezultatov konodontnih raziskav, ki so bile opravljene na ozemlju Slovenije med leti 1968 in 2018. Večinoma gre za izvirne raziskave avtorjev knjige, vključene pa so tudi določitve Antona Ramovša in Katerine Krivic. Konodontne združbe so našteje po starosti formacij, v katerih so bile najdene, nahajališča pa razporejene po strukturnih enotah, kar bralcu olajšuje nadaljnje iskanje informacij. Za lažjo predstavo o geografski in sedanjosti strukturni legi so vsa navedena nahajališča prikazana tudi na preglednih zemljevidih. Posebna pozornost je posvečena raziskavam permsko-triasne meje v Sloveniji, ki naravoslovce zanima predvsem zaradi množičnega izumrtja v tistem obdobju. Avtorja sta se odločila obdržati izvirne določitve, zato je pomembno, da so primerki prikazani tudi na tablah. V zadnjem poglavju so

nanizane in podrobneje opisane konodontne biocone za obdobje triasa, ki so bile vzpostavljene na podlagi dolgoletnih izkušenj avtorjev. Na splošno velja, da je paleobiogeografska razširjenost konodontnih vrst razmeroma slabo poznana, zato pri stratigrafskih razponih nekaterih vrst konodontov v globalnem, včasih tudi že v širšem regionalnem merilu, prihaja do znatnih razlik. Vpeljava in izpopolnitev konodontne conacije, ki temelji na raziskavah »domaćih« geoloških profilov, je zato izjemno pomembna.

Knjiga je opremljena z nazornimi risbami, ki prispevajo k lažjemu razumevanju besedila, ter številnimi fotografijami izdankov. Priznana aka-

demski slikarka Barbara Jurkovšek je pripravila izvirni rekonstrukciji morskega dna iz časa mlajšega perma in mlajšega triasa. Za specialiste najpomembnejši del predstavlja 44 tabel z izborom posnetkov devonskih, karbonskih, permskih in triasnih konodontov, najdenih na območju Slovenije. Večino prikazanih primerkov sta pridobila avtorja sama. Besedilo je napisano v slovenskem in angleškem jeziku, zato je knjiga zanimiva tudi za bralce izven meja Slovenije. Besedišče je strokovno, a avtorja ne pretiravata z izrazi, ki se uporabljajo pri taksonomskih opisih. Med literaturnimi viri najdemo najnovejše objave, saj sta avtorja brez prekinitve aktivno udeležena pri razvoju njunega strokovnega področja tudi v svetovnem merilu.

Predstavitev lahko sklenem z mislijo, da je knjiga *Konodonti Slovenije* namenjena širokemu krogu strokovnjakov, deloma pa tudi ljubiteljem geologije. Nedvomno sodi na polico stratigrafa, regionalnega geologa in paleontologa. Marsikateri študent in ljubitelj geologije bo uporabno vrednost našel v omenjenem pregledu razvoja biosfere in geosfere. Najbolj pa bodo delo cenili sedanji in bodoči raziskovalci konodontov. V našem prostoru je pričujoča monografija temelj, na katerem bodo grajene morebitne prihodnje konodontne raziskave, medtem ko za konodontne specialiste v tujini knjiga predstavlja pomemben katalog vrst te davno izumrle skupine.

Luka Gale